

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО НЕПОДКУПНОСТИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

Nr. 07/6044 din 09.12.2020

La nr. 31-06-11058 din 07.12.2020

Cancelaria de Stat a Republicii Moldova

Copie: Ministerul Justiției

Autoritatea Națională de Integritate (în continuare Autoritatea sau ANI) a examinat scrisoarea Cancelariei de Stat a Republicii Moldova, înregistrată cu nr. 9639 din 08.12.2020, prin care s-a solicitat examinarea Proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*.

Înainte de toate, consideră Autoritatea de a face următoarele precizări care au tangență cu proiectul actului normativ vizat și anume:

1. Modificarea legislației în vederea perfecționării și fortificării mecanismului de control al averilor și intereselor, precum și a eficientizării activității Autorității Naționale de Integritate, se impune în vederea implementării Memorandumului de Înțelegere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, semnat la Chișinău la 21.07.2020 și ratificat la 10.09.2020, care prevede la pct. 3 din Anexa I un șir de condiționalități ce impun obligația de a eficientiza funcționarea Autorității Naționale de Integritate.

2. La 04.11.2020, pe pagina web oficială a Ministerului Justiției a fost publicat anunțul despre inițierea procesului de elaborare a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de control al averilor și intereselor personale).

3. Proiectul de lege enunțat supra urmează a fi elaborat în vederea realizării Obiectivului nr. I “Edificarea statului de drept: Reforma justiției, combaterea corupției și respectul pentru drepturile și libertățile fundamentale” cu acțiunea 1.24.1 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2020-2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 636/2019 (Monitorul Oficial nr. 378-379 din 13.12.2019) - „Modificarea legislației în vederea perfecționării și fortificării mecanismului de control al averilor și intereselor, precum și a eficientizării activității Autorității Naționale de Integritate”, **termen de realizare – februarie 2021** (a se vedea Hotărârea Guvernului nr. 848 din 30.11.2020, de modificare a termenului inițial expirat (iunie 2020)). Astfel, până la finele lunii februarie 2021, Ministerul Justiției și Autoritatea Națională

de Integritate urmează să elaboreze un proiect de lege, care va fi aprobat de Guvern și remis Parlamentului spre adoptare.

Același obiectiv, expus mai sus, s-a regăsit anterior și în pct. 1 din cap. B “Combaterea corupției” din Planul de acțiuni a Guvernului pentru anii 2019 – 2020, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 420/2019, la fel – nerealizat.

4. Totodată, prin *Strategia pentru asigurarea independenței și integrității în sectorul justiției pentru anii 2021-2024 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia*, aprobată de către Guvernul RM și de către Parlamentul RM, sunt planificate acțiunile de modificare a legislației în vederea perfecționării și fortificării mecanismului de control al averilor și intereselor, precum și de eficientizare a activității Autorității (termen de realizare – anul 2021).

5. Prin scrisoarea ANI nr. 07/1977 din 09.09.2019 adresată Ministerului Justiției, Autoritatea și-a formulat propunerile de modificare a unor acte legislative (Legea nr. 132 din 17.06.2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate* și Legea nr. 133 din 17.06.2016 *privind declararea averii și a intereselor personale*).

Ulterior, propunerile de modificare au fost reiterate, cu ajustări și remise în adresa Ministerului Justiției prin scrisoarea Autorității nr. 07/5443 din 09.11.2020, cu anexarea propunerilor de modificare a următoarelor acte normative: Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*; Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale*; Legea nr. 270/2018 *privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar*; Legea nr. 1543/1998 *cadastrului bunurilor imobile*; Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002; Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008; Hotărârea Parlamentului nr. 9/2018 *privind aprobarea structurii și a efectivului-limită ale Autorității Naționale de Integritate*.

6. La solicitarea Ministerului Justiției, formulată prin demersul nr. 03/9478 din 01.12.2020, înregistrat cu nr. 9430 din 02.12.2020, Autoritatea și-a desemnat reprezentanții în grupul de lucru pentru elaborarea și definitivarea proiectului de lege de modificare a unor acte normative (*Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, etc.*).

Astfel, prin prisma celor menționate mai sus, până a se expune pe textul proiectului actului normativ remis pentru examinare, Autoritatea consideră că, propunerile de modificare a Legii nr. 132/2016, înaintate cu titlu de inițiativă de către un grup de deputați în Parlamentul RM, ar fi util de a fi examinate în ansamblu cu propunerile formulate de către Autoritate/alte instituții publice implicate care urmează să se expună, după care definitive într-un proiect de act normativ modificare unificat, în cadrul procesului de legiferare demarat de către Ministerul Justiției.

Implicit, legat de proiectul actului normativ de modificare a Legii nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, Autoritatea consideră că, prin promovarea și eventuala adoptare a acestuia, vor fi create condițiile necesare de deraiere de la scopul urmărit - *Modificarea legislației în vederea perfecționării și fortificării mecanismului de control al averilor și intereselor, precum și a eficientizării activității Autorității Naționale de Integritate*. Or, normele de modificare propuse vin în contradicție cu acest scop și compromite esențial

intenția de fortificare instituțională, care, în consecință ar trebui să fie înarmată cu atribuțiile legale necesare pentru asigurarea integrității în exercitarea funcțiilor publice și de demnitate publică (a altor calități de subiecți ai declarării).

În susținerea opiniei enunțate, Autoritatea punctează următoarele:

1. Legat de propunerea de modificare de la art. 32 alin. (1) din Legea nr. 132/2016, de a substitui sintagma “a 3 ani” cu “unui an” (pct. 1 proiect).

Opinia Autorității:

Prin punerea în vigoare a modificării, procedura de control averii și intereselor personale va fi condiționată prin a fi efectuată în termen de cel mult un an de la încetarea funcției/mandatului.

În sensul dat, legat de situația subiecților declarării care au deținut consecutiv mai multe funcții, controlul se va diminua substanțial ca perioadă de evaluare iar Autoritatea nu va putea constata averile nejustificate admise în calitate de subiect al declarării, dacă a expirat termenul de mai mult de un an de la încetarea funcției/mandatului. Tot aici, eventual sunt create premisele necesare ca, subiecții declarării să migreze artificial dintr-o funcție în alta pentru a beneficia vicios de acest termen de decădere de 1 an.

Considerând perioada necesară efectuării unui control al averii, care, comparativ cu celelalte tipuri de controale este un control mult mai complex, inspectorul de integritate va fi constrâns să emită un act neîntemeiat or că va fi nevoit să înceteze procedura de control în cazul în care controlul nu va fi posibil de realizat din motivul expirării termenului de decădere de 1 an (de exemplu – inițierea controlului cu o lună de până la expirarea termenului de 1 an).

La caz, Autoritatea consideră că termenul de decădere de 3 ani trebuie păstrat, iar alineatul art. 32 alin. (1) din lege de ajustat și de expus în următoarea redacție: “(1) În procesul de control al averii și al intereselor personale, inspectorul de integritate verifică datele și informațiile privind averea existentă a persoanei supuse controlului, precum și modificările patrimoniale intervenite pe durata exercitării **calității de subiect al declarării**. Controlul poate fi efectuat pe durata exercitării **calității de subiect al declarării și inițiat în decursul a 3 ani** după încetarea acesteia.”.

Cu titlu de concretizare, în proiectul propus, s-a omis introducerea termenului de inițiere a controlului pentru celelalte tipuri de control: incompatibilități, conflicte de interese, restricții și limitări, care, în opinia Autorității, urmează a fi expuse de aceeași manieră ca conținut normativ.

2. Legat de propunerea de modificare a art. 40 alin. (2) din Legea nr. 132/2016, prin care se prescrie posibilitatea aplicării sancțiunii disciplinare, în caz de încălcare a regimului juridic al incompatibilităților, în condițiile legilor speciale care reglementează răspunderea disciplinară (pct. 3 proiect).

În redacția actuală a legii, în caz de încălcare a regimului juridic al incompatibilităților, prin derogare de la dispozițiile legilor speciale care reglementează răspunderea disciplinară, sancțiunea disciplinară poate fi aplicată într-un termen de 6 luni de la data la care rămâne definitiv actul de constatare sau de la data la care expiră termenul de contestare în cazul în care actul de constatare al inspectorului de integritate nu a fost contestat.

Opinia Autorității:

Prin punerea în vigoare a modificării, aplicarea sancțiunii disciplinare va fi imposibilă, iar norma din art. 40 alin. (2) devine *una moartă*.

Potrivit legilor speciale, termenul de aplicare a sancțiunii disciplinare poate fi, în unele cazuri, de până la 6 luni și demarează de la data săvârșirii abaterii disciplinare.

Inspectorul de integritate nu va putea solicita eliberarea din funcție/încetarea mandatului pentru nesoluționarea în termen a incompatibilității, iar efectele constatării vor fi nule, din considerentul aplicării prevederilor legilor speciale care reglementează răspunderea disciplinară datorită cărora subiectul controlului își va păstra funcția/mandatul iar interdicția de a accede în funcții nu va putea fi aplicată.

În sensul dat, Autoritatea consideră necesar de a păstra norma intactă.

3. Legat de propunerea de completare a art. 40 cu alin. (4), prin care se propune calcularea prescripției aplicării prevederilor alineatului (1) în condițiile termenului general de prescripție a răspunderii contravenționale (pct. 4 proiect).

Reținem că, în redacția actuală a art. 40 alin. (1), din momentul în care actul de constatare a încălcării regimului juridic al incompatibilităților rămâne definitiv, Autoritatea sesizează, în termen de 15 zile, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării, în vederea încetării mandatului acestuia, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia.

Opinia Autorității:

Completarea propusă contravine modificării propuse în art. 40 alin. (2) din Legea nr. 132/2016. Or, legile speciale pot conține deja termenul de aplicare a sancțiunii disciplinare. La caz, este inexplicabilă corelarea prescripției propuse cu normele Codului contravențional (!). Potrivit art. 30 din Codul contravențional, termenul de prescripție, care este de 1 an, curge de la data săvârșirii contravenției și până la data rămânerii definitive a hotărârii cu privire la cauza contravențională (abaterea disciplinară nu constituie contravenție).

Aceiași obiecție rămâne a fi valabilă și pentru propunerea de completare a art. 41 din Legea nr. 132/2016 (punctul 5 proiect).

4. Legat de conținutul art. II alineatul (2), rezultând din care, controalele inițiate de Autoritate până la data intrării în vigoare a prezentei legi, continuă potrivit prevederilor legii noi.

Opinia Autorității:

Reglementarea propusă este una care afectează grav procedurile de control aflate în derulare și semnifică încetarea a o serie de proceduri inițiate în privința înalților demnitari, printre care și deputați. Or, se creează impresia că unii din semnatarii inițiativei legislative ar putea fi interesați în promovarea proiectului respectiv, pentru a le fi încetate procedurile de control iar în cazul altora – de a nu fi inițiate proceduri de control, admitând în cazul dat și o eventuală încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese (în cazul celor care au fost/sânt vizati de controalele Autorității).

Suplimentar, în nota informativă anexată proiectului de lege, s-a motivat că *prevederile supuse modificării sunt suplinite pe intern cu regulamente privind desfășurarea controlului și determinarea caracterului prejudiciabil al încălcării care au fost aprobate unilateral și suplinesc marja de subiectivitate a inspectorului de integritate.*

În cazul dat, Autoritatea ține să reitereze că, în conformitate cu prevederile Legii nr. 132/2016, Autoritatea efectuează controlul averii și al intereselor personale din oficiu ori la sesizarea unor persoane fizice sau juridice, în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale metodologiei de efectuare a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

Deci controlul se face în conformitate cu actele legislative și Metodologia de efectuare a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor. Nu există alte regulamente interne la acest capitol.

Cu referire la Metodologia de control, care în pofida prevederilor Legii nr. 132/2016 nu poate fi făcută publică, prin propunerile lansate de către Autoritate și prezentate Ministerului Justiției, s-a propus de a modifica Legea nr. 132/2016 în sensul în care actul procedural citat (care nu depășește cadrul legal existent pe care se întemeiază) să fie făcut public.

Concluzionând, Autoritatea rămâne încrezătoare și speră ca factorii decidenți să promoveze interesul public în detrimentul intereselor personale, iar prezentul aviz negativ să fie analizat și considerat la promovarea proiectului actului normativ vizat.

Președinte

Rodica ANTOCI

*ex: Sergiu Popov
tel. 022 820 614*